

LOV OG EVANGELIUM

TEMA: NATTVERDEN - ET NÅDEMIDDEL

✘ NATTVERDEN

✘ JESUS - EIN KRISTEN SIN MAT

✘ JOSVAS LANGE DAG

«Velsignelsens beger som vi velsigner, er det ikke samfunn med Kristi blod?
Brødet som vi bryter, er det ikke samfunn med Kristi legeme?»

Så sa Herren:
Stå på veiene og
se til. Spør etter de
gamle stier. Spør hvor
veien går til det gode, og
vandre på den! Så skal dere
finne hvile for deres sjeler.

Jer 6:16

REDAKSJONSNEMND

Per Bergene Holm, Finn-Widar Knutzen
og Dag Rune Lid
mail: loe.redaksjon@nll.no

ABONNEMENTSANSVARLIG

Vegard Heian
mob: 907 77 312
mail: loe.adresse@nll.no

Grafisk layout: Marie Louise Björn
Bilder: iStock (s. 1, 9, 18, 23) Jan van't Hoff (s. 7),
Adobe Stock (s. 13, 16), Pixabay (s. 2, 32), Ingar
Gangås (s. 25)
Trykkeri: ETN Grafisk
ISSN: 2387-5275
Årgang: 60

Norsk Luthersk Lekmannsmisjon ble grunnlagt
i 1963 av venner av den luthersk-rosenianske
forkynnelse, og ønsker å forkynne Guds ord i skrift
og tale både i Norge og ute på misjonsmarken. NLL
støtter den lutherske kirken i Moldova og luthersk
litteraturarbeid i Bolivia og Peru.

NLL eier og driver også Bibelskolen på Fossnes i
Vestfold. Skolen ønsker å formidle tillit til Guds ord
og spørre etter de gamle stier, samt fremme arven fra
lekmannsbevegelsen og våre lutherske lærefedre.

Bibelskolen på Fossnes
Valberggrenda 13B,
3160 Stokke
bibelskolen@nll.no
tlf: 33 33 89 00
www.fossnes.no

Formann NLL
Fredrik Thorbjørnsen
mob: 905 95 749
mail: formann@nll.no

Sekretær NLL
Martin Fjære
mob: 979 89 427
mail: sekretar@nll.no

NLL kontor
mail: kontor@nll.no

 vpps
15095

Bankgiro:
3000 22 26193

Nytt svenskt kontonummer:
8420-2, 884 532 740-5

Dansk kontonummer:
7604 1734369

www.nll.no

INNHOOLD oktober

Leder: Nattverdens nådemiddel Av Finn-Widar Knutzen	3
Nattverden Av Carl Fr. Wisløff	4
Nattverdens sakrament Av Martin Luther	8
Om Herrens nattverd Fra den augsburgske bekjennelse	8
Jesus - ein kristen sin mat Av Øyvind Samnøy	9
Gudstjeneste med eller uten nattverd Av Mikkel Vigilius	11
Om nattverdsforvaltningen i Guds forsamling Av Finn-Widar Knutzen	17
Rapport fra misjonsarbeidet i Sør-Amerika Av Ingar Gangås	24
Nytt skoleår på Fossnes Av Per Bergene Holm	26
Info om bibelkurs og nyttårsleir	27
Josvas lange dag Av Martin Fjære	28
Bønn ut fra Joh 6:35 Av ukjent	30
Møtekalender	31
Eter du påskelammet Av C. O. Rosenius	32

Nattverdens nådemiddel - veien mellom sakramentalisme og nattverdforakt

Vi frelses av nåde, ved troen, for Jesu skyld alene.

Troen kommer av forkynnelsen som vi hører, og forkynnelsen som vi hører, kommer ved Kristi ord (Rom 10:17). Ordet er altså et nådemiddel: Det bringer Jesus til oss, og tenner troen i hjertet, hvor og når Gud vil, der Ordet lyder.

I Lov og Evangelium nr 8/2022 var det fokus på Ordet (lest og hørt), det grunnleggende nådemiddelet.

Men vi har også to andre nådemiddel. Disse henter sin kraft og virkning fra Ordet. Dette er dåpen og nattverden. De to blir ofte kalt sakramenter. De er gitt og innstiftet av Jesus, og det er knyttet fysiske, materielle elementer til. For dåpen er det vann, for nattverden er det brød og vin. Men vann, brød og vin kan aldri stå alene. Bare ved Ordet blir de et sakrament, et nådemiddel. Og bare ved troen får vi nytte av det.

Angående dåpens virkning sier Luther: «Vann gjør det visselig ikke, men Guds ord som er med og hos vannet, og troen som liter trygt på det Guds ord som er lagt til vannet».

Og når han skal svare på nattverdens virkning sier Luther: «Selve den ting at vi eter og drikker gjør det visselig ikke, men de ord som her står: 'det gis for dere' og 'det utgytes for dere til syndenes forlatelse'. Disse ord er, ved siden av det å ete og drikke, hovedsaken i sakramentet. Og den som tror disse ord, han har det de sier og som de lyder, nemlig syndenes forlatelse.»

Dåpen ble særskilt behandlet i bladets nr 5/2022. I dette nummeret tar vi særlig opp nattverden.

I den kristne menighet synes det å råde en del uklarhet i nattverdspørsmålet. Sakramentalister kalles de som trøster seg til selve bruken av nattverden. En tenker at bare ved å gå til nattverden, ved å spise brødet og drikke vinen - i nattverden Jesu legeme og blod - er ens gudsforhold i orden. Dette er en avvei. Da trøster en seg til bruken av sakramentet, uten troen. I alt liv med Gud er det avgjørende hjertets tro på Jesus Kristus og ham korsfestet.

En annen avvei ligger i den motsatte grøften. En finner ikke særlig plass for nattverden. Da tenker en ofte slik at det er Ordet som er det avgjørende - der møter vi Jesus og der tennes og næres troen. Dette er i og for seg også riktig, men ikke tilstrekkelig. For da bryr en seg ikke nevneverdig om nattverden, denne gaven Jesus har innstiftet og gitt sin menighet på jord. En må jo ikke tro at Jesus har sagt «Ta, et» og «Drikk av det alle» for ingenting. Å ikke bry seg om, akte på eller bruke nattverden, er nattverdforakt.

La oss øve oss i å tenke rett om nattverden etter Guds ord, og la oss som kristenflokken etter pinsedag, holde urokkelig fast ved dette nådemiddelet! Den er en stor Guds gave til sitt folk på jord!

NATTVERDEN

Av Carl Fr. Wisløff

Som det gamle Israel hadde sitt paktsmåltid, påskelammet, så har den nye pakts Israel også sitt: nattverden.

Den kvelden Jesus innstiftet nattverden, var han sammen med sine disipler for å ete påskelammet. Vi skjønner at det er en sammenheng til stede her. Flere av trekkene som er karakteristiske for påskelammet, kan vi finne igjen i nattverden.

a) Det blod som den natten i Egypt ble strøket på dørstolpene, skulle være et tegn for Herren. Han skal se blodet, og gå forbi. (2Mos 12:13)

Men også vårt påskelam er slaktet: Kristus (1Kor 5:7). Da hans blod fløt på korset, skjedde det forlikelse med Gud. For dette blods skyld benåder Gud den synderen som tror på Jesus. Og i nattverden mottar vi Jesu blod.

b) Likesom påskelammet hvert år skulle etes på samme vis, for å minne Israels barn om det som skjedde ved utgangen av Egypt, så skal også nattverden gjentas, og virksomt minne Guds folk om at Jesus ble hengitt i døden for våre synder.

c) Som påskelammet bare var for paktsfolket, så er nattverden bare for den nye pakts folk, Jesu sanne venner. Den skal styrke dem på veien mot vårt Kana'an, saligheten hos Gud.

Men nattverden er samtidig noe mer enn sitt forbilde. Påskelammet var et symbol, men nattverden er et sakrament som meddeler en virkelig åndelig gave.

HVA GIR NATTVERDEN?

Når vi reiser det spørsmålet: Hva får vi i nattverden? – blir det gitt en rekke forskjellige svar. Vi vil ganske kort gi en oversikt over de viktigste av de nattverdpoppfatningene som finnes i kristenheten.

KATOLSK LÆRE

Den katolske nattverdlære går ut på at det under nattverden skjer en forvandling av brød og vin så de blir Kristi legeme og blod. Den katolske presten har i kraft av sin prestevigsel makt til å hitkalle denne forvandlingen. Når denne er skjedd, er brødet ikke lenger brød og vinen ikke lenger vin. Elementene ser ut som og smaker som brød og vin, men de er Kristi legeme og blod.

Ved altergangen får lekfolket bare brødet. Presten nyter både brød og vin. (I nyeste tid hender det likevel at lekfolket også får drikke av begeret). Det brødet som er igjen etter nattverdhandlingen, blir omhyggelig oppbevart og er gjenstand for tilbedelse, det er jo Kristi legeme.

Noe av det viktigste ved den katolske nattverdlære er «messeofferet». Tankegangen er her at presten tar det forvandlede brød og vin, som nå er Kristi legeme og blod, og bærer det fram for Gud som et offer. Da skjer, sier en katolsk katekisme, «en ublodig gjentakelse av offeret på Golgata, idet Kristus ved prestens hender oppofrer seg til sin himmelske Far på ublodig måte.» Dette offer i messen bringes fram til beste for både levende og døde i skjærsilden.

Men det er vilkårlig og uten støtte i Skriften

at bare presten skal drikke av vinen. Som grunn for dette angir katolikkene at det hellige blod lett kan bli spilt, og at Jesu blod også er til stede i brødet som er Kristi legeme. Men hvorfor gav Jesus oss både brødet og vinen?

Læren om at brødet og vinen forvandles til Kristi legeme og blod, er uten medhold i Det nye testamentet. Det er sant og visst at nattverd gjesten mottar Kristi sanne legeme og blod. Men der skjer ingen forvandling av elementene. Paulus kaller det innviede brød for brød (1 Kor 10:16).

Skriften sier ganske visst at brødet «er» Kristi legeme, men det står ikke «er forvandlet til». Til sammenligning er det med rette blitt henvist til Joh 1:14. Når det her står at «Ordet ble kjødt», så betyr det nettopp ikke «ble forvandlet til» kjødt. Guds evige sønn ble ikke forvandlet til et menneske, han ble et menneske, men slik at han siden både er sann Gud og sant menneske. På samme måte må vi forstå ordet «er» i nattverberetningen. Brød og vin er fremdeles brød og vin, men i og med at vi mottar dette brød og denne vin, mottar vi Jesu legeme og blod.

Læren om «messeofferet» kommer i strid med Det nye testamentet, som sier at Jesu offer er fullbrakt én gang for alle (Heb 7:27, 10:14). Jesus har dessuten gitt oss nattverdens brød og vin for at vi skal ete og drikke det, ikke for at vi skal tilbe det eller ofre det til Gud.

REFORMERT LÆRE

Den reformerte nattverdlære går i en helt annen retning. Zwingli hevdet at ordet «dette er mitt legeme» har symbolsk betydning: «Dette betyr – eller er et bilde på – mitt legeme.»

Calvin ønsket å stå nærmere Luthers posisjon, og han kan ofte uttrykke seg nokså likt med ham. Calvins syn er at det alltid er Den hellige ånds oppgave å skape forbindelse mellom Jesus Kristus og de troende.

Også i nattverden er det derfor Ånden som knytter forbindelsen mellom Jesus og hans venner. Han ville ikke gå med på at vi får Jesu legeme og blod i og med brødet og vinen, for Jesu legeme er jo i himmelen, sa Calvin. Luther hevdet at Jesus – også som menneske – er til stede over alt, for han er jo ett med Gud Faderen. Men dette ville ikke Calvin gå med på. Han holdt seg til sin lære om at Ånden er båndet mellom Jesus og oss.

Heller ikke den reformerte lære stemmer med Det nye testamentet. Om den katolske lære sier mer enn Skriften, så sier den reformerte lære mindre.

Når Jesus sier: «Dette er mitt legeme», må ikke vi svekke ordene. Ordet «er» kan ikke noen gang bli lik «betyr».

Når Jesus sier: «Jeg er det sanne vintre», så er meningen ikke «jeg er et bilde på det sanne vintre». Jesus mener nettopp det han sier, han er det sanne vintre, likesom han er livets brød, er døren til fårene. Han ikke bare betyr det, men han er det. Det er i disse lignelsene ikke ordet «er» som står i overført betydning, men ordene «vintre», «brød» og «dør».

JESU LEGEME OG BLOD

Det er derfor ganske vilkårlig å svekke ordet «er» i retning av «betyr». Vi må ta ordene akkurat slik som de står.

Vår kirkes [den sanne lutherske] nattverdlære knytter seg nøye til Bibelens ord. «Det er vår Herre Jesu Kristi sanne legeme og blod under brødet og vinen. Kristus har selv innstiftet det for at vi kristne skal ete og

drikke det» (Luthers lille katekisme).

«Jeg har hjertelig lengtet etter å ete dette påskelam med dere», sa Jesus da han innstiftet nattverden. Han innbyr oss til nattverden. Han innbyr oss til nattverdbordet fordi han vil ha samfunn med oss. Bibelen sier: «Velsignelsens beger som vi velsigner, er det ikke samfunn med Kristi blod? Brødet som vi bryter, er det ikke samfunn med Kristi legeme?» (1 Kor 10:16)

På samme tid gir nattverden også de troende det inderligste samfunn med hverandre. «Fordi det er ett brød, er vi ett legeme enda vi er mange. For vi har alle del i det ene brødet.» (1 Kor 10:17)

FORBEREDELSE TIL Å MOTTA NATTVERDEN
Når en kristen vil gå til nattverdbordet, er det naturlig at tankene melder seg om han er verdig til å ta imot så stor en gave. Derfor er selvprøvelse en del av den kristnes forberedelse til å gå til Herrens bord. «La hvert menneske prøve seg selv, og så ete av brødet og drikke av begeret.» En kan ellers komme til å ete og drikke seg selv til dom.» (1 Kor 11:28 f)

Med slike ord vil Bibelen vekke de sikre og sovende. Å gå til Herrens bord må ikke være en ren vanesak. Ingen må gå til nattverd med uoppgjorte synder på samvittigheten.

På den annen side skal ingen kristen holde seg borte fra nattverden fordi han kjenner seg svak og uverdig. Ingen er i og for seg «verdige» til å få nattverden. Vi har ingen annen verdighet for Gud enn den vi eier i Kristus. Det gjelder også ved nattverdbordet.

Nattverden er for Guds barn. Det avgjørende punkt i selvprøvelsen gjelder ganske

enkelt troen på Jesus. Katekismen sier: «Å faste og forberede seg legemlig er vel en god, ytre skikk. Men verdig og vel forberedt er den som tror ordene: 'Det gis for dere' og 'Det utøses for dere til syndenes forlatelse'. Uverdige og uskikket er derimot den som ikke tror disse ordene, eller tviler på dem. For ordene 'for dere' krever hjerter som tror.»

BLIKKET VENDES HJEMOVER

Da Jesus innstiftet nattverden, så han fram til dagen da han skulle samle alle sine venner hjemme hos sin himmelske Far. «Men jeg sier dere: Fra nå av skal jeg ikke drikke av denne vintreets frukt, før den dagen jeg drikker den ny med dere i min Fars rike.» (Matt 26:29)

Og nattverden har en merkelig evne til å vende tankene oppad og hjemad. «Så ofte som dere eter dette brødet og drikker av dette begeret, forkynner dere Herrens død, inntil han kommer.» (1 Kor 11:26)

Ved nattverdbordet kjenner Jesu venner noe av et varsel om Herrens gjenkomst. Som Israels folk allerede mens de var i ørkenen fikk smake vindruer og granatepler som var hentet fra det lovede land (4 Mos 13), slik gir nattverden en forsmak på hvor godt det skal bli å få sitte til bords med alle de frelste i Fars hus en gang. Og de troende synger: «Halleluja for Herrens bord, i himmelen hist – og her på jord!»

NATTVERDENS VIRKNING

Nattverden er et sakrament. Det vil si at den er et virkefullt nådemiddel som har sin kraft og evne fra Jesu innstiftelsesord.

Vi sier derfor at nattverden har en sakramental virkning. Det vil si: Alle som nyter nattverden, kommer i forbindelse med den levende Jesus Kristus, idet de tar imot

hans legeme og blod under brød og vin. Enten nattverd gjesten tror eller ikke – han mottar uansett Jesu legeme og blod. Det er nemlig Jesu innstiftelsesord, og ikke min tro, som gjør nattverdets elementer til noe annet enn alminnelig brød og vin. Det er verken mannen som forvalter nattverden eller nattverd gjestens tro som gjør nattverden til nattverd.

Men om nattverd gjesten ikke er en troende, blir denne nattverd nytelse ikke til frelse. Det er forferdelig om noen tenker at han kan skaffe seg syndsforlatelse uten omvendelse og tro, bare ved å gå til nattverd eller kanskje ved å motta sakramentet på dødsleiet.

For ganske visst mottar også den uomvendte nattverd gjest Jesu legeme og blod, og ganske visst møter Jesus ham slik på sakramental måte. Men da det ikke finnes en levende

tro hos ham, blir denne nattverd nytelse ham ikke alene nytteløs, men den blir ham til dom og forherdelse (1 Kor 11:27ff).

Når nattverden nytes av et Guds barn, gir den ham kraft og styrke. Han får jo Jesu legeme og blod, det vil si: Han mottar det legeme og blod hvorved han i troen eier syndenes forlatelse. Dette kalles nattverdets frelsende virkning. En slik virkning har den altså bare for troende. Og da denne virkningen skjer sakramental, dvs. i kraft av Jesu ord og innstiftelse, er virkningen uavhengig av våre følelser og indre opplevelser i nattverdstunden.

Fra boka «*Jeg vet på hvem jeg tror*»,

Lunde forlag

Lett språklig oppdatering
og noen mellomtitler ved red.

NATTVERDENS SAKRAMENT

Av Martin Luther

Den femte parten i den lille katekismen.

Nattverdets sakrament

Slik som en familiefar på en enkel måte skal holde det fram for husfolket sitt

Hva er nattverdets sakrament?

Det er vår Herre Jesu Kristi sanne legeme og blod under brødet og vinen. Kristus har selv innstiftet det for at vi kristne skal ete og drikke det.

Hvor står dette skrevet?

Slik skriver de hellige evangelister Matteus, Markus, Lukas, og apostelen Paulus:

Vår Herre Jesus Kristus, i den natten da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav sine disipler og sa: Ta dette og et det! Dette er mitt legeme, som gis for dere. Gjør dette til minne om meg!

Likeså tok han begeret etter aftensmåltidet, takket, gav dem og sa: Ta denne og drikk alle av den! Dette begeret er den nye pakt i mitt blod, som utgytes for dere til syndenes forlatelse. Gjør dette, så ofte som dere drikker det, til minne om meg!

Hvilken nytte har vi av å ete og drikke slik?

Det ser vi av ordene «**Det gis for dere**» og «**Det utgytes for dere til syndenes forlatelse**». Ved disse ordene blir nemlig syndenes forlatelse, liv og salighet gitt oss i sakramentet. For der hvor syndenes forlatelse er, der er også liv og salighet.

Hvordan kan det å spise og drikke gjøre så store ting?

Det at vi spiser og drikker gjør det ikke, men de ordene som står her: **Det gis for dere**, og: **Det utgytes for dere til syndenes forlatelse**. Disse ordene er hovedsaken i sakramentet – sammen med det å spise og drikke. Den som tror disse ordene, har det som ordene sier, nemlig syndenes forlatelse.

Hvem tar da imot dette sakramentet på en verdig måte?

Å faste og forberede seg legemlig er vel en god, ytre skikk. Men verdig og vel forberedt er den som tror ordene: «**Det gis for dere**» og «**Det utøses for dere til syndenes forlatelse**». Uverdige og uskikket er derimot den som ikke tror disse ordene, eller tviler på dem. For ordene «for dere» krever hjerter som tror.

OM HERRENS NATTVERD

Fra den augsburgske bekjennelse

Artikkel X: Om Herrens nattverd.

Om Herrens nattverd lærer de at Kristi legeme og blod i sannhet er til stede og blir utdelt til dem som er med og eter i Herrens nattverd. Og de misliker dem som lærer annerledes.

JESUS - EIN KRISTEN SIN MAT

Av Øyvind Samnøy

«Jesus sa då til dei: Sanneleg, sanneleg seier eg dykk: Dersom de ikkje et Menneskesonens kjøt og drikk blodet hans, har de ikkje liv i dykk! Den som et mitt kjøt og drikk mitt blod, har evig liv. Og eg skal reisa han opp på den siste dagen.» (Joh 6:53-54)

I det sjette kapittelet i evangeliet etter Johannes talar Jesus om seg sjølv som livets brød. Talen byrjar med eit teikn som evangelisten uttrykkeleg påpeikar skjedde like før påskehøgtida, og som difor skal sjåast i lys av det som påska handla om: Frelse frå vreiden ved Lammets blod.

På ein øyde stad der det ikkje fanst noko å leva av, tek Jesus brød og fisk og bryt det og deler ut (gjennom læresveinane) så det vert nok til livberging for dei alle.

Jesus forklarar deretter at han er livsens brød som er komen ned frå himmelen for å gje verda liv. Det som har hendt, har fått jødane til å tenkja på manna-underet i øydemarka. Dette underet har dei oppfatta som eit symbol på kva Moses gav dei gjennom lova. Når dei då skjønar at Jesus er «profeten»

(5 Mos 18:15ff), tenkjer dei nettopp på dette brødunderet.

Jesus må visa dei at det som Moses gav, ikkje vart dei til liv, men til død. Lova døyder og gjer oss skuldige for Gud. Difor måtte det skje eit nytt «brødunder». Jesus må brytast. Det handlar om hans soningsdød på Golgata.

Då han vart såra og knust, krossfesta og drepen, og deretter sto opp av grava, vart han «mat» til liv for alle. Då sona han all synd og vann forlating for syndene for alle menneske.

No skal denne useielege gáva, denne himmelmaten delast ut på jord. Den vert delt ut til oss i evangeliet. No står berre att å koma til bords og eta. Det vil seia i trua å personleg tileigna seg Jesus og hans soningsdød.

Trua er noko meir enn å berre halda noko for sant, teoretisk.

Å tru på Jesus og å koma til han, er eitt og det same (Joh 6:35). Trua er tillit og tilflukt til Jesus.

Dette skapar evangeliet når det vert teke imot, og gjer at du må til Jesus både første gongen og stadig seinare.

Rosenius skriv om dette: «For mange er det urimelig og ufattelig at Jesus kan tale om å ete hans kjød. Men like forståelig og kjær er det for dem som daglig gjør det.

De troende kan aldri gi bedre uttrykk for det som er hjertets egentlige liv, enn å si at Kristi kjød er deres mat. Det dypeste

livsbehov og selve livsnæringen for dem er ordet om forsoningen.» (Frå husandaktsboka på 30. juli. Les gjerne heile andakten - han er svært god.)

Berre dei som lever av Jesus og hans død på Golgata, har evig liv og er sanne kristne. Utan at dei stadig på nytt får tileigna seg dette, ser dei sanne truande ikkje noko håp. Vert Ordet om Jesu død borte for ein kristen, mistar han frimodet både i tru og håp. Når han igjen får lov til å ta til seg Jesus i Ordet (og nattverden), så lysnar det att. Det er akkurat som med mat for lekamen. Mat kan eigentleg ikkje lærast, han må etast. Slik òg med evangeliet. Det kan i grunnen ikkje lærast. Det må høyrast og takast imot om att og om att.

Her vil eg gjerne også seia litt om nattverden. Joh 6 handlar ikkje eigentleg direkte om nattverden. Han var jo heller ikkje innstifta enno. Det handlar om å ha sitt liv i Jesus og hans soningsdød. Her kan innvendast at Jesus heller ikkje var død enno. Til det er å svara at all Guds nåde frå start til slutt kviler nettopp på Jesus og hans død.

Dei truande som levde før Golgata, såg fram mot Jesus og den frelse som han skulle ordna. Me ser attende til det som er fullbrakt. Det er den same frelse.

Sjølv om ordet over vårt stykke ikkje primært handlar om nattverden, kan det med rette også brukast på han. Når me i trua mottek Jesu lekam og blod under brødet og vinen i nattverden, så et me bokstaveleg tala Jesu lekam og blod, og får både liv og styrke i det.

Men ein kan ikkje seia at alle som ikkje går til nattverd (små barn, truande som må vera åleine der ingen nattverd finst osv.) ikkje

kan vera truande. Dei foraktar ikkje Herrens nattverd, og dei har motteke og ete Jesus gjennom Ordet.

Den derimot som godt kan vera kristen utan å stadig få ta til seg Ordet om Jesu død, utan å få ta til seg nattverden osv., han manglar eit avgjerande kjenneteikn på sann kristendom. Blomar som ikkje stadig treng vatn, er kunstige! Du som synest du kan dette og i grunnen stadig heller vil høyra om noko anna, du skulle visst kor ynkeleg du bedreg deg sjølv. Du manglar eit vesentleg kjenneteikn på at du lever. Skal du nokon gong vakna og søkja den sanne mat medan han er å få?

Men du som les dette og kanskje må seia med Per Nordsletten:

*Jeg ofte er i frykt og fare
og tenker alt er selvbedrag,
jeg synes livet ei vil svare
som når det rett var hjertets sak.
Hvor skal jeg gå med denne nød,
jo, ile til min Frelzers skjød.*

Du kan ofte kjenna deg både syndig og arm. Du kjenner anklage og dom i samvitet. Mot dette har du berre ei hjelp, som verkeleg forslår: Jesus og hans død.

Dette må du stadig få ta til deg. Skal du nokon gong vera frimodig og glad kristen, så er årsaka at du har fått tatt til deg av dette «himmelbrødet». Er det slik med deg, då er du ein av dei som «et Jesu kjøt og drikk hans blod».

Høyr Jesu ord: «Den som et mitt kjøt og drikk mitt blod, har evig liv. Og eg skal reisa han opp på den siste dagen.» Du har etter Frelsarens eige ord evig liv.

GUDSTJENESTE MED ELLER UTEN NATTVERD?

Av Mikkel Vigilius

Om hvorfor nattverden kun er for kristne. Om den glemte menighetstukten – og hvordan vi må praktisere den i kjærlighet etter Skriften.

NATTVERDPRAKSIS I DANMARK

I dansk sammenheng har vi i løpet av de siste generasjonene blitt vant til at det er nattverd ved hver søndagsgudstjeneste. Det er blitt en selvfølge i den danske folkekirken, og det er en praksis de fleste lutherske frimenigheter har videreført. Men det har ikke alltid vært sånn.

Går vi 150 år tilbake, var det vanlig i Danmark at det var nattverd i kirkene bare noen få ganger i året. Det hadde en spesiell grunn. Den gang ble det lutherske skriftemålet tatt på alvor på en annen måte enn i dag.

I den augsburgske bekjennelse fra 1530 understrekes det at nattverd kun skal gis til dem som bekjenner seg til den kristne tro og som lever i samsvar med denne troen. Derfor skal ingen få adgang til nattverden med mindre presten har møtt dem på forhånd, snakket med dem og kjenner dem som kristne.

Det står i kunngjøringens artikkel 24: «Ingen har adgang uten først å ha blitt testet og hørt.»

I forlengelsen av dette heter det i dansk lovgivning fra 1683: «Presten må ikke ta imot noen til nattverd, uten at de først har henvendt seg til presten, avlagt skriftemål

og fått frigjøring.»

Denne bestemmelsen ble fortsatt tatt på alvor på 1800-tallet. Men det viste seg å være på grensen til umulig for presten å klare å ta alle de nattverdsøkende i menighetene til individuelt skriftemål hver uke.

Løsningen ble i utgangspunktet å kutte ned på antall nattverdsfeiringer, slik at en hadde nattverd kun noen få ganger i året.

I andre omgang ble det innført en praksis der de i menigheten som ønsket nattverd, rett og slett måtte melde seg til nattverd på forhånd. Da kunne presten innkalle dem han ønsket en pastoral samtale med.

Fram til slutten av 1800-tallet ble det i den offisielle veiledningen for prestenes nattverdforvaltning understreket at de måtte kjenne til og kunne stå inne for alle dem de mottok ved nattverdbordet.

Fra begynnelsen av 1900-tallet skjedde det imidlertid et stort teologisk frafall i Danmark. Liberal teologi vant fram med sine tanker om å sortere ut alt det utdaterte i Bibelen, formulere en kristendom på det moderne menneskets premisser og være åpen for ulike måter å tro på.

I forhold til nattverden ble konsekvensen den at man gradvis forlot tanken om å ekskludere mennesker som levde i åpenbar konflikt med Guds ord. Med hvilken rett skal man kunne formane dem og kalle dem til omvendelse? En måtte være åpen for at vi kunne tolke

Bibelen annerledes.

På 1900-tallet fikk denne tankegangen gradvis fotfeste i folkekirken. Over tid har det blitt umulig for folkekirkens prester å ekskludere noen fra nattverdbordet. I dag har alle medlemmer av folkekirken rett til å motta nattverd, og prestene har plikt til å gi dem det.

Når nattverdbordet er åpent for alle, er det ingen praktiske problemer med å ha nattverd hver søndag. Utover på 1900-tallet har dette også blitt vanlig praksis i folkekirken: Ved høymesse søndag morgen er det nattverd, og nattverdbordet er åpent for alle. Dette er praksisen som de fleste lutherske kristne i Danmark har vokst opp med og derfor opplever som naturlig i en luthersk menighet.

Men det åpne nattverdbordet kan på ingen måte kalles luthersk. Det er i direkte motsetning til Luthers egen veiledning for forvaltningen av nattverden.

MARTIN LUTHER

Da reformasjonen kom, befant Luther seg i en situasjon hvor han måtte forkaste den katolske kirkens falske lære om nattverden og vende tilbake til Bibelens ord.

I Bibelen fikk Luther syn for nattverden som en forkynnelse av evangeliet. I nattverden mottar vi Jesus selv, og med ham hele hans frelse. Nattverden er for syndere som angrer sine synder og bekjenner at de har behov for Jesus som sin frelser.

I nattverden får vi fellesskap med Jesus. Men vi markerer også fellesskapet med de andre troende. Derfor er ikke nattverden for dem som fornektet den kristne tro. Mennesker som åpenlyst lever i synd, må formanet til å

omvende seg. Først når de har omvendt seg, kan de få adgang til nattverden.

I 1523 skriver Martin Luther om nattverden i sin første veiledning om organiseringen av en kristen gudstjeneste. Nattverden er både et fellesskap mellom Kristus og den troende og et fellesskap mellom kristne seg imellom. Den er ment for og forbeholdt kristne.

Romerkirken delte ut sakramentet til alle mennesker uten forskjell. Men det skal ikke være sånn. Her må man skille mellom intensjonen med forkynnelsen og nattverdets sakrament:

«Når jeg forkynner evangeliet, vet jeg ikke hvem det når. Men her må jeg ta hensyn til om evangeliet har nådd den som kommer til nattverden. Jeg må ikke legge det ned på usikkerhet, men heller være sikker på at personen jeg gir nattverden til har grepet evangeliet og oppriktig tror.»

Luther vet godt at han ikke kan se inn i hjertene, og at det vil være hyklere blant dem som bekjenner troen. Men han vil minne prestene på at de ikke må lukke øynene for tegn på at noen lever i synd. Når en prest blir oppmerksom på noe slikt, må han reagere og kalle vedkommende til omvendelse og frelse.

Luther anbefaler at det før nattverdsutdelingen foregår en individuell samtale, slik at ingen går til nattverd med falsk tro og med uforløst synd. Ifølge Luther vil en slik praksis tjene til å vekke den vantro og ubotferdige, og vise ham at han må omvende seg.

Luther er fullt klar over at en konsekvent implementering av denne praksisen vil føre til en kraftig reduksjon av nattverdenigheten. Men dette er bare naturlig for

Luther. For sakramentet er for de kristne, og de er få. «Da vil en se hvor få som er kristne, og som vil komme til nattverd.»

I sitt første forslag til en evangelisk gudstjenesteordning anbefaler Luther at de som ønsker å motta nattverden, tar kontakt med presten på forhånd, som så kan spørre dem om deres tro, om deres intensjon om å motta nattverden og om deres liv. Bare de som bekjenner troen og lever etter den, skal få adgang til nattverden.

Luther understreker i denne sammenheng at man må skille mellom å falle og å leve i synd. Kristne faller ofte i synd. Det er nettopp derfor de trenger nattverdens sakrament. Ingen skal hindres i å komme til nattverden fordi de synder, bare de omvender seg og bekjenner synden. Men de som åpenbart lever i, opprettholder og forsvaret synden, skal holdes borte, så de ikke misbruker evangeliet, men innser at de er forlatt og omvender seg.

Bare gjennom en slik sakramentsforvaltning kan menigheten opprettholde et klart syn på at det å leve i synd utelukker en person fra Guds rike og evig frelse.

Det Luther anbefaler her, er basert på de nytestamentlige tekstene om menighetstukt. I disse tekstene blir det gjort klart at de personer som åpent lever i og forsvaret sin synd, må formanest til omvendelse. Dersom de ikke vil omvende seg, må de utestenges fra menighetens kristne fellesskap og også fra nattverden. Disse bibeltekstene må også være en veiledning for oss i dag.

BIBELEN

I denne sammenheng er det særlig to bibeltekster som står sentralt.

1) I Matteus 18:15-20 gjør Jesus det klart at menighetens første skritt i møte med en person som lever i synd, ikke er å ekskludere ham fra menigheten, men å formane ham.

Først må han formanest individuelt, deretter av to eller tre kristne sammen, deretter i hele menighetens påhør, og først når dette har skjedd, hvis han fortsetter i sin synd, må han utestenges fra menighetens fellesskap.

Denne ekskluderingen indikerer ikke at menigheten forlater ham. Utelukkelsen er derimot et uttrykk for menighetens siste, alvorlige og smertefulle kall til omvendelse.

2) I 1 Kor 5 snakker Paulus om utestengelse av den som lever i synd, som betyr at personen «utleveres til Satan». (v 5)

Vedkommende plasseres på en tydelig måte utenfor menighetens fellesskap, slik at han må se og forstå at han ikke lenger regnes med i nådens fellesskap, men regnes som en som tilhører Satan. Så alvorlig er situasjonen, og så alvorlig må den fremstå for mannen som lever i synd og forsvaret den.

Målet er at den ekskluderte må erkjenne sin forferdelige situasjon, må våkne og snu.

Paulus understreker at de kristne ikke må utøve noen form for broderlig og kristent fellesskap med den som er ekskludert. Hvis de gjør det, vil de gi inntrykk av at man kan leve i synd og være kristen på samme tid. Denne tankegangen må ikke få støtte verken fra den som er ekskludert eller fra andre i menigheten.

Hvis du møter og tar imot alle som kristne, uansett om de lever i synd eller ikke, så vil du uunngåelig gi inntrykk av at det er mange måter å være kristen på, og at det er mulig å være kristen og leve i synd samtidig. Da vil frafallet gradvis spre seg i menigheten, ettersom en surdeig gradvis gjennomsyrrer

hele deigen. (v 6-8)

Derfor må de troende bryte med enhver form for broderlig og kristent fellesskap med den som åpent og vedvarende lever i synd: «Du skal heller ikke spise med en slik person». (v 11)

Man kan diskutere hva slags måltidsfellesskap Paulus snakker om her. Snakker han om både nattverden og kjærlighetsmåltidet, som var en del av menighetslivet i mange av de eldste menighetene? Snakker han muligens også om måltidsfellesskapet i hverdagen?

Det er tydelig at Paulus snakker om et måltidsfellesskap som uttrykker og signaliserer åndelig fellesskap. Dette kan ikke sies om våre private måltid i dag. Vi praktiserer ikke lenger kjærlighetsmåltider, og vi har heller ingen bibelsk forpliktelse til å gjøre det.

Men vi har nattverd, og nattverden signaliserer åndelig fellesskap. Det gjorde det på Det nye testamentets tid, og det gjør det i dag. Derfor må vi følge Paulus' formaning i forhold til nattverden. Vi må avstå fra å gå til fellesskap med noen som åpent og vedvarende lever i synd.

DEN PRAKTISKE KONSEKVENSEN

Hva blir den praktiske konsekvensen av dette? Betyr dette at vi bare kan gå til nattverd med mennesker som vi personlig vet er oppriktige kristne?

Det er ikke det Paulus skriver. Paulus forplikter oss ikke til å kjenne alle som vi går til nattverd med. Men han forplikter oss til ikke å ta del i fellesskapet med dem vi kjenner, og som vi samtidig vet lever i åpen

og vedvarende synd. Vi svikter slike personer hvis vi later som og signaliserer at vi har åndelig fellesskap med dem i en felles tro på Jesus.

Vår plikt er å presisere at dette ikke er tilfelle. Vi må vise dem at vi ser på dem som noen som står utenfor Jesu fellesskap. Dette må vi gjøre klart for dem med våre ord, når og hvis vi har anledning til å formane dem, og dette må vi gjøre klart for dem med våre handlinger, når og hvis vi er sammen med dem ved nattverd.

For mange kristne i Danmark i dag er dette en helt fremmed tankegang. Dette henger utvilsomt sammen med at vi har blitt vant til den vanlige kirkelige fellesskapspraksis og ser på den som naturlig og god. Men det henger også sammen med at vi, som er forkynnere og ledere i kristent menighetsarbeid, i lengre tid har forsømt å løfte fram de bibelske tekstene om menighetstukt.

Når de bibelske tekstene har blitt fortiet lenge nok, kan det etterlate et inntrykk av at de ikke lenger har gyldighet for oss. Det er alltid faren når vi forsømmer visse deler av Guds ord.

Det finnes bare én kur mot denne faren: at vi går tilbake til tekstene, leser dem på nytt og tar deres budskap til oss.

I 2001 ga Dansk Bibelinstitutt ut boken *«Når menigheten setter grenser»*. Den er skrevet av lektor i det nye testamentet, Torben Kjær, tidligere prest i folkekirken og predikant i Luthersk Missionsforening.

Boken gjennomgår godt og grundig de nytestamentlige tekstene om menighetstukt.

Torben Kjær gjør det klart at disse formaningene ikke er tidsbestemte, men har full gyldighet for oss som kristne i dag:

«De ulike budene om menighetstukt kommer fra Jesus eller fra hans apostel. De er altså gitt med guddommelig autoritet og er universelle formaninger, med mindre den umiddelbare eller større konteksten bestemmer dem som tidsbestemte eller gir dem en historisk spesifikk adresse. Det er mitt hovedprinsipp at Bibelen selv må bestemme hva som er universelt og hva som er tidsbestemt (...)

Hvis vi analyserer de umiddelbare sammenhengene, er det ingenting i dem som gjør formaningene til menighetstukt tidsbestemt. Foraningene oppheves heller ikke av senere tekster.

Foraningene om menighetstukt i ord og handling er derfor universelle. Deres universelle karakter forsterkes av det faktum at Jesus presenterer sin foranining om menighetstukt i form av et eksempel (Matt 18:15-17), og at Paulus behandler et konkret tilfelle basert på en generell regel om ikke å omgås åpenbare syndere som kaller seg kristne (1 Kor 5:9-11) (...)

Når formaningene om å utøve menighetstukt forplikter oss også i dag, så må det praktiseres når vi har analoge situasjoner, dvs. når det i menigheten finnes åpenbare og bevisste syndere og vranglærere som fortsetter i synd og vranglære. I den situasjonen er det menighetens gudgitte rett og plikt til å praktisere det.» (Torben Kjær)

I løpet av de siste 20 årene har det oppstått mange lutherske forsamlinger som ønsker å være trofaste mot Bibelen. En stor del

av disse menighetene har tatt de bibelske formaningene om menighetstukt til seg, og har organisert en nattverdpraksis i samsvar med dette. Det samme gjelder i en rekke bedehus hvor det er innført nattverd.

ANGÅENDE MENIGHETENS HOVEDSAMLING

Noen av disse lutherske menighetene har valgt å legge nattverdsfeiringen til et annet tidspunkt enn menighetens hovedsamling. Det kan være ulike årsaker til dette. Men en god grunn er at menighetens medlemmer kan invitere ikke-kristne til menighetens hovedmøte uten problemer. Når det ikke er nattverd, er det ikke nødvendig å forklare de ikke-kristne at nattverden er for dem som lever i tro på Jesus og i et fast forhold til ham. Det blir mye vanskeligere om man inviterer ikke-kristne til en gudstjeneste eller et møte hvor det er nattverd.

Hvordan skal det på en mild og samtidig tydelig måte sies at nattverden ikke er for ikke-kristne? Vi vet fra Guds ord at den som går til nattverd med et uoppgjort forhold til Gud, spiser og drikker Guds dom over seg selv (1 Kor 11:27-29). Vi må advare folk mot å gjøre det, men det er ikke enkelt.

Å skille nattverden slik at det finner sted ved en sammenkomst for seg selv, er ikke ny praksis. Det var praksis i den gamle kirken. Her ble gudstjenesten delt i to halvdel. I første omgang var alle velkomne: kristne, ikke-kristne og alle som var blitt tuktet av menigheten. I denne første halvdel lød prekenen som alle derfor kunne høre.

Etter første omgang ble alle ikke-kristne og alle som ble satt i menighetstukt sendt bort. Etter dette samlet menigheten seg rundt nattverdbordet.

Slik ble det klart for alle at det var et skille mellom dem som var innenfor nådens fellesskap og dem som var utenfor. Det var ikke et skille mellom det gode og det onde, men et skille mellom synderne som ville bekjenne sin synd og søke frelse hos Jesus, og synderne som ville forsvare og fastholde sin synd.

Dette skillet fungerte som et kall til omvendelse og frelse.

Fra det danske bladet «Nyt Liv»,
nr 3/2014.

Til norsk ved red.

OM NATTVERDSFORVALTNINGEN I GUDS FORSAMLING

Av Finn-Widar Knutzen

I dette nummeret av Lov og Evangelium har vi flere aktuelle artikler om nattverden. Disse tar opp mange ulike sider og moment i forhold til dette viktige nådemiddelet Gud har gitt oss.

I denne artikkelen vil vi ta opp noen punkter som ikke er så mye behandlet i de andre artiklene. Kanskje kan dette virke noe sprinngende og usammenhengende, men vi håper det kan være noen til hjelp og trøst, samt til refleksjon og avklaring.

NATTVERDEN ER EVANGELIUM

«Og han tok et brød, takket og brøt det, ga dem og sa: Dette er mitt legeme, som blir gitt for dere. Gjør dette til minne om meg! Likeså tok han begeret etter aftensmåltidet og sa: Dette begeret er den nye pakt i mitt blod, som utgytes for dere.» (Luk 22:19-20)

Jesus tok brødet. Jesus tok begeret. Så delte han ut til dem sitt legeme og sitt blod, og forsikret dem om at det ble gitt og utgytt for dem. Da han ofret sitt liv og blod under Guds vredes dom for synden på Golgata kors, var det for dem. Det var for å frelse syndere. Ufullkomne, feige og tilkortkomne disipler. Disipler som trengte Jesus som Frelser og Forsoner. Han gav seg selv for dem.

Denne nåde og denne gave blir vi rakt i nattverden. Det er Jesus selv, og alt det han har gjort og gjelder for til vår frelse, vi får motta i nattverden.

Jesus og apostlene har lagt stor vekt på dette, og på at nattverden skulle praktiseres videre med denne forståelsen mellom de kristne.

I 1 Kor 11:23-25 sier Herrens apostel: «For jeg har mottatt fra Herren det som jeg også har overgitt til dere, at Herren Jesus den natt da han ble forrådt, tok et brød, takket, brøt det og sa: Dette er mitt legeme, som er for dere. Gjør dette til minne om meg! Likeså tok han også begeret etter aftensmåltidet og sa: Dette begeret er den nye pakt i mitt blod. Gjør dette, så ofte som dere drikker av det, til minne om meg!»

Dette er i sannhet et godt budskap for fattige syndere!

GLEDENS MÅLTID

Nattverden er en av Jesu Kristi gaver til sine på jord. I nattverden gir Jesus oss seg selv, gir oss sitt legeme og sitt blod. Han har selv uttrykkelig sagt: «Dette er mitt legeme» og «Dette er mitt blod».

Han sa også i den sammenhengen at dette ble gitt og utgytt for oss, og til syndenes forlatelse. Tenk å kunne få tro sine synders nådige forlatelse, ha en god samvittighet overfor Gud, være et Guds barn og Jesu Kristi medarving. Ja, alt av nåde, for Jesu skyld alene!

Dermed er nattverden et gledens måltid. Et måltid sammen med Jesus, der han forsikrer meg om sin soning og at jeg får tilhøre ham på blodets grunn. Lovet være Gud!

Da Ludvig Hope i 1906 holdt sitt berømte foredrag «Nadverd-spørgsmaalet», la han i starten av foredraget stor vekt på gleden.

Her sier han: «Alle kristne er antakelig

noenlunde enige om at nattverdens formål og hensikt for en del er å løfte vårt syn høyere – ikke i sorg og klage, men i glede, takk og tro.

Den livets natur i den kristne som vil bli hellig, skal ved nattverdbordet stige opp til Gud mer frigjort og glad enn det dagligdagse liv her i verden ofte gir rom for.

Som lerken av den grå myr strekker sine vinger og slår tonene høyere og finere etter hvert som jorden ligger under den, således skal den kristne ved nattverdbordet i sitt søskenlag svinge seg opp fra jorden til Gud i lovsang, takk og tro for å hente mer av himmelens krefter over sitt liv.

(...) de var sammen og brøt brødet og åt maten med fryd og hjertets enfold (Apg 2:46), således som Guds folk kan, skal og vil være sammen om et sådant bord (...)

Jeg håper ingen forstår meg så at jeg er imot tale om synd, sang om synd og klage over synd – nei! – men er her en eneste flekk på vår syndige jord og er her et eneste lite rom i Guds rike hvor Guds folk for en stund kan se bort fra denne sørgelige

kjensgjerning, så er det ved nattverdbordet.»

(fra «Skrifter i Samling bind IX»,
1948, s. 12-13)

Mye har nok endret seg siden Hopes tid. En trist og nedstemt atmosfære ved nattverdbordet er det vel mindre av nå, men kanskje mer av lettsindighet og overfladiskhet? Men uansett er det en viktig påminnelse at nattverden er et gledens måltid. Jesus kommer oss selv i møte med nåde – med sitt eget legeme og blod, som han gav til soning for alle våre synder.

HOLD UROKKELIG FAST

«De holdt urokkelig fast ved apostlenes lære og ved samfunnet, ved brødsbrytelsen og ved bønnene.» (Apg 4:42)

De kristne etter pinsedag holdt urokkelig fast på brødsbrytelsen (nattverden). Ut fra verset før (4:41) ser vi hvem «de» det her er snakk om er: «De som tok imot hans [Peters]

ord, ble døpt. Og den dagen ble det lagt til omkring tre tusen sjeler.»

Nattverden er for de dømte og troende Guds barn, og var noe de første kristne holdt urokkelig fast ved. Det ser ikke ut til at dette bare var noe perifert og sporadisk i de kristnes liv. Selv om det ikke er forskrifter i Bibelen om hvor ofte en bør nyte nattverden, tilsier dette at nattverden hører hjemme som noe fast og vedvarende i en kristens liv. Den som forakter nattverden, forakter Herrens ord og gjerning.

I den første tiden hadde ikke de kristne egne bygninger, forsamlingshus for samlingene/møtene sine. De brukte privathus, eller de kom sammen i tempelet. Med tempelet menes vel helst tempelområdet, den ytre forgården, siden de kristne bestod både av jøder og hedninger. Men dette tempelområdet var enormt, flere fotballbaner stort. Her var det mulig for en stor flokk mennesker å samle seg i kun et hjørne av området. Men her var også et yrende liv, og det var sikkert vanskelig å nyte nattverden på sømmelig og verdig måte der.

Det heter i Apg 2:46: «Hver dag kom de trofast og med ett sinn sammen i tempelet, og i hjemmene brøt de brødet og holdt måltid med fryd og hjertets oppriktighet.»

I Apg 2:42 er ordet «brødsbrytelsen» (*klasei tu artu*) brukt, mens det her i 2:46 er «brøt de brødet» (*klontes arton*) brukt.

Begge uttrykk har samme rot, men i 2:42 er substantivet «et brudd» brukt, mens i 2:46 verbet «å bryte/å brekke».

Første spørsmål er om det er ment nattverden i begge sammenhengene eller om det i vers

46 er ment måltidsfellesskap i vanlig forstand (så som frokost, middag eller kveldsmat).

Opplysningen om at de brøt brødet i «hjemmene» kunne i første omgang tyde på dette. Imidlertid er det mest sannsynlig at det i begge setningene er ment nattverden (jamf. Odland i Apg.-fortolkningen).

Et annet spørsmål er hvorfor «hjemmene» (gr. *oikon*) er nevnt eksplisitt. Oversettelsen «hjemmene» kunne like gjerne vært erstattet med husene. Altså at de brøt brødet i husene. Vers 46 sier at de kom sammen i tempelet. Men det sier seg (kanskje) selv at de kristne ikke kunne samles om nattverdbordet i tempelet/på tempelområdet. Og siden de ikke hadde egne forsamlingslokaler (bedehus/forsamlingssaler/kirkebygg), måtte de da bruke privathus.

At husene/hjemmene står i flertall, må da innebære at de enten ikke fikk plass til alle i et hus, og dermed måtte bruke flere, eller at de ambulerte/rullerte med å være hos flere.

Uansett ser det ut til at Apg 2:46 viser at de regelmessig holdt nattverd, men vi kan ikke trekke den konklusjonen at nattverden var privatisert og ble feiret privat, uavhengig av menigheten og lederskapet der.

ET SAMFUNNSMÅLTID

«Velsignelsens beger som vi velsigner, er det ikke samfunn med Kristi blod? Brødet som vi bryter, er det ikke samfunn med Kristi legeme? Fordi det er ett brød, er vi ett legeme enda vi er mange. For vi har alle del i det ene brød.» (1 Kor 10:16-17)

De kristne er ett legeme. Alle kristne har del i det ene brød, Jesus Kristus, han som er

livets brød. Nattverden er for dette legemet, for de kristne, brødre og søstre i Herren.

Dette ordet var blant annet av Ludvig Hope (1906 i foredraget «Nadverd-spørsmålet») sentralt i forståelsen av nattverden som et samfunnsmåltid. I nattverden er vi sammen som kristne brødre og søstre. I nattverden gleder vi oss over frelsen og samfunnet med Gud, men vi gjør dette sammen og oppbygger hverandre.

Ludvig Hope legger vekt på at dette får implikasjoner for hvordan nattverden organiseres. Og han legger flere ganger vekt på at nattverden er bordfelleskap, hvor en samles rundt et bord.

Videre impliserer dette at det ikke er en som står i en egen stilling og deler ut, og at vi forholder oss til denne ene, men ikke har kontakt med hverandre. Å samles rundt bordet og sende fra den ene til den andre, er en mer bibelsk organisering, påpeker Hope. Han er også i den forbindelse opptatt av å avverge misforståelsen om at et spesielt embete står nærmere Gud og fungerer som et mellomledd/mellommann mellom Gud og den enkelte kristne.

Jesus innstiftet nattverden i forbindelse med påskemåltidet. I Luk 22:14-15 heter det: «Og da timen kom, satte han seg til bords, og apostlene sammen med ham. Han sa til dem: Jeg har lengtet inderlig etter å ete dette påskemåltidet sammen med dere før jeg lider.»

Jesus lengtet etter dette påskemåltidet sammen med apostlene. Nattverden ble innstiftet her, sammen med apostlene. Det var altså et samfunnsmåltid med Jesus. I forbindelse med den første påske i 2.

Mosebok, står det at ingen fremmed eller dagsarbeider skulle ete påskelammet (2 Mos 12:45). Dette indikerer at nattverden bare er for troens folk, de som tilhører Jesus. Det er et samfunnsmåltid mellom Guds folk her i verden.

Dette understrekes også av uttrykket som flere ganger blir brukt i 1. Korinterbrev: «når dere kommer sammen» (bla. i 11:17ff). Nattverden er et menighetens samfunnsmåltid, og dermed ikke et privat arrangement eller en familiebegivenhet. Nei, det er Guds menighet som kommer sammen og mottar Jesu sanne legeme og blod, som han gav for oss til syndenes forlatelse.

OM PRØVING FØR NATTVERDEN

Som det vises til i en annen artikkel her i bladet, har det tidligere i kirkens historie vært obligatorisk skriftemål og prøving for den enkelte nattverdgjest før nattverden.

Generelt er nok skriftemålet alt for lite brukt. I Luthers lille katekisme leser vi om skriftemålet, og det forklares kort at skriftemålet består av to ting: En bekjenner synden for et annet, kristent menneske, så får en tilsagt av den andre syndenes forlatelse for Jesus skyld, og dette skal en ta imot som et ord fra Gud selv. Dette har hjulpet mange til fred og visshet i troen på Jesu fullbrakte verk.

Når det i den augsburgske bekjennelse (CA) sies at «ingen får adgang [til nattverden] uten at han er prøvet og forhørt på forhånd», virker dette fremmed for oss. Poenget med ordningen var vel at ingen skulle gå til nattverd som ikke var skikket til det.

Hovedgrunnene til å være uskikket var at en enten ikke forstod noe av hva nattverden var, eller at en ville fastholde vranglære eller fortsette å leve i synd. Dessuten ville en i

skriftemålet høre tilsigelsen om syndenes forlatelse for Jesu skyld, med personlig håndspåleggelse. Mennesker som er uomvendte og slike som ikke vil søke den Herre Jesu Kristi nåde, skal selvsagt ikke delta ved nattverden.

Når 1 Kor 11:28 taler om å prøve seg selv, er ikke dette en prøve i henhold til loven, for å finne at jeg er god nok for nattverden. En side av saken er heller om en er villig til å bøye seg for loven. Det er jo nettopp syndere som trenger Jesus og syndenes forlatelse!

«Derfor skal bare de kalles uverdige som ikke kjenner sin svakhet og som ikke vil innrømme at de er syndere», sier Luther i sin store katekisme. Det er akkurat dette at en trenger evangeliet om Jesus og tror på ham som sin Frelser.

Samme sted sier Luther: «Derfor skal en her skjelne mellom forskjellige slags folk. De som er frekke og ustyrlige, skal få beskjed om å holde seg borte. For de er ikke skikket til å ta imot syndenes forlatelse, de ønsker den jo heller ikke og har ingen lyst til å være gode.

Men de andre, som ikke er slike ugudelige og lettsindige mennesker, og som gjerne vil være gode, de skulle ikke holde seg borte, selv om de ellers er svake og skrøpelige.

Når det gjelder utsagnet i CA artikkel 24 (den augsburgske bekjennelse), kan en spørre seg om dette bare er en beskrivelse av hvordan de gjorde det på reformasjonstiden, eller om det også er ment som et normativt utsagn som vi er forpliktet på.

Dette svarer CA selv på i artikkel 25, hvor det heter at de «innrømmer at skriftemålet bare hører den menneskelige retten til. Likevel beholdes skriftemålet hos oss både på grunn av den store velgjerning som ligger

i avløsningen, og på grunn av det gagn som det ellers har for samvittigheten.»

Dette viser at reformasjonens fedre regnet skriftemålet som en stor skatt, men ikke som noe som var pålagt de kristne å bruke, verken i forbindelsen med nattverden eller ellers.

NOEN PRAKTISKE ORDNINGER I FORBINDELSE MED NATTVERDEN

Når vi skal holde nattverd, er det nødvendig med en viss ordening og organisering. Det avgjørende er at nattverden forvaltes i tråd med Jesu innstiftelse. At innstiftelsesordene lyder, og at vi mottar Jesu legeme og blod under brødet og vinen. En må legge forholdene til rette for at ikke mennesker skal ete og drikke seg selv til dom.

Ut over dette har vi stor grad av frihet, samtidig som flere andre bibelske anliggender bør ivaretas. Her er noen moment til ettertanke og refleksjon:

1) Nattverdforvaltere

Ut fra nattverden som et menighetens samfunnsmåltid, og ikke et privat arrangement eller en familiebegivenhet, bør noen som representerer menigheten med åndelig dømmekraft, innsikt og tillit forvalte sakramentene. Siden det kan være aktuelt med menighetstukt/brodertukt i forbindelse med nattverden, peker dette i retning av at menn med nådegave og tillit til å lede, har ansvaret.

2) Lokalisering

Den fysiske lokaliseringen er ikke avgjørende, om det er i et kirkebygg eller et privathus, men at det er en menighetssamling. Med menighetssamling oppfattes ikke her at alle kristne på stedet, eller alle i en bestemt forening/region skal innbys. Men det gjøres

klart at dette ikke er et privat arrangement, men at Guds menighet innbyr Guds barn til Herrens nattverd.

3) Alder for deltakelse

Det står ikke noe i Bibelen eller bekjennelseskraftene om aldersgrense for deltakelse ved nattverd.

Tradisjonelt har mange menigheter praktisert konfirmasjonsalder som aldersgrense. Kanskje har denne ordningen sin bakgrunn i at en tenker at gjennom konfirmasjonen får en tilstrekkelig kunnskap og dømmekraft?

Det synes for høyt å sette alderskrav til konfirmasjonsalder, altså ca 15 år. Men det synes også åpenbart at å gi nattverd til små barn også er uholdbart. For eksempel er en nyfødt ikke i stand til å spise brød og drikke vin. Og det å spise og drikke er jo en essensiell side ved nattverden.

Dessuten kommer spørsmålet inn om å prøve seg selv. Ut fra 1 Kor 11 er det å prøve seg selv først og fremst at en gjør forskjell på Herrens legeme og blod og annen mat og drikke, at en forstår noe (hvem forstår alt her?) av det en her mottar. 1 Kor 11 legger ikke vekten på å prøve sin egen verdighet, men å prøve om en eter og drikker på «uverdige vis».

Pontoppidan gir denne veiledningen i Sannhet til gudfryktighet, som svar på spørsmålet «For hvem er den hellige nattverd innstiftet?»:

«For sanne kristne som har den alder og forstand at de kan prøve seg selv, men ikke for avsindige folk eller umyndige barn».

Det virker vanskelig å sette en absolutt aldersgrense siden alder, innsikt og

modenhet ikke alltid følges ad, heller ikke for kristne. Ansvar for barna er først og fremst foreldrenes. Dermed bør mye av vurderingene av dette legges i foreldrenes hånd. Samtidig må Guds menighet legge opp til en nattverdforvaltning den selv er rolig med og kan gjennomføre med god samvittighet for Guds åsyn etter Herrens ord. Dette er noe den enkelte forsamling/menighetssammenheng bør avklare og kommunisere ut.

I Norsk Luthersk Lekmannsmisjon arbeider Landsstyret med spørsmålet om aldersgrense for nattverden, og skal gi en anbefaling som skal tas inn i foreningshåndboken.

4) Tidspunkt

Siden Herrens nattverd bare er for Herrens venner, bør en ikke legge nattverden inn i åpne møter der alle og enhver innbys.

Enten bør en da ha egne nattverdmøter andre dager og/eller tider enn de åpne møtene. Eller en kan organisere nattverdstunden umiddelbart etter at det åpne møtet er avsluttet og en innbyr de som er troende til nattverdmøtet, og da helst i annen del av lokalet eller i et annet egnet rom.

Dette med tidspunkt er også et spørsmål der en kan organisere ulikt, men det avgjørende er at Guds barn innbys, og at det er praktisk mulig å gjennomføre menighetstukt dersom det er nødvendig.

5) Hvor ofte, hvor mange

Hvor ofte en bør nyte nattverden er det ikke sagt noe direkte om i Bibelen. Jesus sier «så ofte som dere drikker av det, ...». Andakten for 7. juli i Ø. Andersens andaktsbok «Ved kilden» tar opp dette.

I Lekmannsmisjonenes foreningshåndbok (se nll.no) finnes «Premisser og praktiske råd for nattverd i regi av NLL». Her besvares spørsmålet *hvor ofte skal det holdes nattverd i det lokale vennsamfunn?*:

«Skriften gir ingen forskrift om dette, men Jesu ord 'så ofte som' innebærer nok at det er langt oftere enn påskemåltidet, som var en gang i året. Mange har nattverdmøte en gang i måneden, og det er nok en god ordning, men vi har som nevnt ingen forskrift om dette.»

Som en kommentar her kunne vi si at for en som er forhindret fra å gå hver gang, ville en praktisering av månedlige nattverdmøter bety en ganske sjelden nattverdgang for den det gjelder.

Om foreninger og forsamlinger bør samarbeide om nattverdmøter, bør avklares lokalt. Dette vil jo ha betydning for hvor mange en blir, og kanskje om en i det hele tatt er i stand til å avholde samlingene, hvis det for eksempel blir vanskelig å finne ledere på et sted.

Nattverdforvaltningen i norske bedehus har ofte vært ledsaget av frie vitnesbyrd, sang og bønn. Dette er en fin ordning. Her

bør en søke å legge til rette for at flere får anledning til å vitne om sin Frelser eller delta med bønn og bønnebegjær. Dersom nattverdsmenigheten er tallrik, og bare et fåtall kan få anledning, må lederne være våkne for at ikke bare de mest frimodige/fremfusne tar ordet.

6) Å sende til/fra hverandre

Det finnes ikke forskrifter i Bibelen for selve organiseringen av nattverdmåltidet. Samfunnet vi har med hverandre rundt nattverdbordet, er først og fremst et samfunn i Jesus Kristus. Men samfunnet uttrykkes på en fin måte når vi i stedet for å organisere nattverden som utdeling fra én person, heller sender brødet og vinen til hverandre og forkynner for hverandre at det er Jesu legeme og Jesu blod vi får motta.

Om mulig bør en også legge til rette for at en sitter rundt et bord, siden dette også fremmer måltidet som et samfunnsmåltid (her kan en bare tenke på hvordan en hjemme vil organisere et måltid dersom en skal spise sammen med venner eller familie, og vil legge vekt på å være sammen/ha samfunn).

Jesus innstiftet også nattverden rundt et bord.

L&E

RAPPORT FRA MISJONSARBEIDET I SØR-AMERIKA

Av Ingar Gangås

«Å, for et sjokk og oppstyr det skulle bli i verden hvis menneskene begynte å regne med Guds ord som det virkelig er - Guds ord. De ville løpe, rope, studere og spørre etter veien til frelse. For en fryd og troens visshet, for en jubel og lovsang, fred og styrke i Herren, hvis alle vakte og troende sjeler virkelig kunne regne med Guds ord som det det virkelig er. En jordisk konges ord setter vi høyt, elsker og gjemmer det, selv om budskapet er svært ubetydelig. Hvor mye mer skulle vi ikke da sette Guds ord høyt, elske og gjemme det i hjertene våre - hvis vi virkelig regnet det for Guds ord» (Carl Olof Rosenius i Husandaktsboken for 8. februar).

Det er vår store nød at det i stor grad ser ut til at vi har mistet troen på Guds ord som middelet til vekkelser, tro og sant gudsliv. Fikk Ordet slippe til, kunne det ennå være håp for oss. Men faren er at Herren tar sitt ord fra oss og overgir oss til oss selv. Da vil vi komme i den fortvilte situasjon at om vi leter etter det, så vil vi ikke finne det.

Ennå er det en viss respekt for Bibelens ord i Bolivia og Peru. Men også der er situasjonen i rask endring. Ifølge våre medarbeidere er det blitt vanskeligere å samle folk på grunn av travelhet og lange arbeidsdager. Og mangel på regelmessig oppmøte, over tid, hindrer Ordet i å nå inn til hjertene. Dette påkaller vår omsorg og forbønn!

LITTERATURARBEIDET

Midt i denne situasjonen er det gledelig å se at litteraturen som Sámannen utgir, når ut til så mange. Det er fortsatt Husandaktsboken av Rosenius som er mest etterspurt. Den åpner øynene for de bibelske skatter for stadig flere.

Den lille husandaktsboken (korte andakter for hver dag i året) på stammespråket quechua viste seg å dekke et større behov enn det vi vågde å tenke på forhånd. Bare etter fire måneder var lageret på 1 000 bøker tømt, og nå er den utgitt på nytt i Bolivia i 1 500 eksemplarer.

To studie bøker skrevet av Gonzalo Ascarrunz er også ferdige. Det er mange lutherske, men også andre forsamlinger, som benytter dette i bibelstudiegrupper.

Flere spør etter Sangboken, både den spanske og den på quechua. Begge er omtrent utgått fra lagret og må snart trykkes på nytt.

Andaktsboken av Luther, «Bibelske skatter» og «Veiledning til fred» av Rosenius går det mange av. Her kan nevnes at Eusebio Alvis og sønnen Renan Alvis (som er kjent for flere av dere fra før) ser det som en oppgave å gå på besøk med disse to bøkene til de mange skolene i Arequipa. Det har gitt dem flere anledninger til å samle lærerne til «orienteringsmøter», der de gir dem hver sine eksemplarer og oppmuntrer dem til å benytte stoffet i klasserommet.

Andre frivillige «kolportører» tar også med bøker når de er ute og har møter.

www.elsembrador.web

Stadig flere er inne på nettsiden. Det er en god del som laster ned og er med på å spre bøkene videre. Noen sender også trykte bøker til venner og bekjente, familie eller forsamlinger. Slik har f.eks. Husandaktsboken nådd venner på Svalbard og en familiefar i Mexico. Misjon Sarepta i Spania benytter også nettsiden.

MEDARBEIDERNE

I Peru arbeider Miguel Fuentes (64) som før. Han lønnes i 25 % stilling. I Bolivia har René Villegas (65) blitt pensjonist fra nyttår, men fortsetter i arbeidet. Han får noe økonomisk støtte i form av frivillige gaver, da pensjonen fra staten er svært liten. Carmen (55) og Gonzalo Ascarrunz (56) fortsetter i samme arbeidsoppgaver. Nytt siden forrige rapport er at Juan Pablo Rosado (54) har begynt 50 % som evangelist, med hovedansvar for Pampa Aceituno. Kona, Karina (48), er også til god hjelp og støtte, spesielt i søndagsskolearbeidet.

I tillegg er det fint å se at flere frivillige hjelper til, både på møter, med korrekturlesing av bøkene og med praktiske og diakonale oppgaver.

REGNSKAP OG ØKONOMI

For regnskapsåret 2023 ble det sendt 10 000 USD til Peru (budsjett: 12 400 USD) og 55 000 USD til Bolivia (budsjett: 57 000 USD). Beløpene tilsvarer 100 635,75 kr og 591 736 kr, et samlet beløp på 692 371,75 kr.

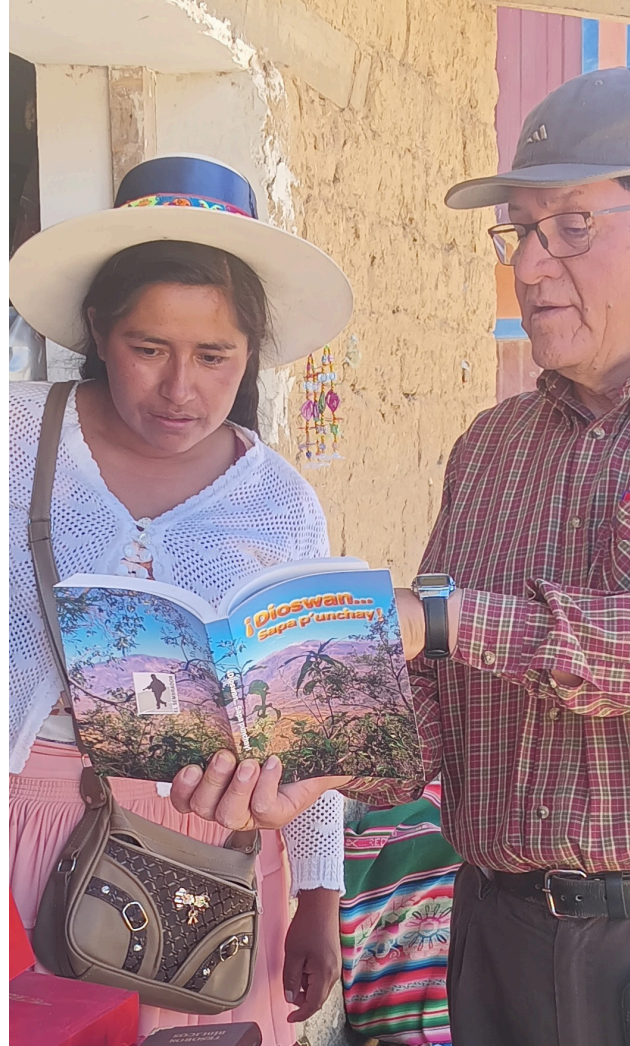
Dette dekker lønninger fordelt på fire ansatte, trykkeutgifter, husleie, vannforsyning, sanitæranlegg og lignende.

Dollarkursen har steget vesentlig de siste årene, og er nå svært høy, så det koster stadig mer å overføre midler til arbeidet ute.

BESØK

Marit og Ingar Gangås besøkte misjonsarbeidet 2. april-5. mai og 12. oktober-28. november 2023. I 2024 ble det under oppholdet 6. juni-5. juli avholdt møter, samtaler og det første bibelseminaret i egne lokaliteter i Pampa Aceituno (Bolivia).

I mai 2023 var Carmen og Gonzalo på rundreise i Norge.

NYTT SKOLEÅR PÅ FOSSNES

Av Per Bergene Holm

Bakerst fra venstre: Oskar Nilsson (Sverige), Ted Svenfelt (Finland), Daniel Mejia Gamarra (Peru), Gustav Nordskog, Torbjørn Bratlie, Simon Samdal, Filip Fjære, Eirik Brennsæter.

Forrest fra venstre: Ann Svenfelt (Finland), Camilla Myklebust, Robelyn D. Sumania (Filippinene), Nyra J. Bucayan (Filippinene), Rebecka Johansson (Sverige), Karina Vistvik, Edel Margrethe Larsen.

Ikke med på bildet: Mikael Aarsland, Ragnhild Bing og Bjørn Mikalsen

«For ordet om korset er vel en dårskap for dem som går fortapt, men for oss som blir frelst, er det en Guds kraft.» (1 Kor 1:18)

Det er stort å få begynne et nytt skoleår om det største og herligste budskap som finnes, ordet om korset, et ord om frelse fra synd, død og dom. Tenk at vi skal få høre det og få del i det for intet!

Skoleåret er allerede godt i gang. Det møtte 18 elever denne høsten, og 17 av dem bor

i internatet. En av elevene følger undervisningen på halv tid, så vi må regne 17,5 elever.

Det er en fin og godt sammensatt flokk fra både Norge, Sverige, Finland, Filippinene og Peru! Med studenter og andre beboere er internatet fylt helt opp, og det er også fullt rundt et utvidet spisebord i matsalen. Det er trivelig!

På kjøkkenet er Indianna Fjell husmor i 80%

stilling, mens Ina Svenfelt og Lydia Kero fortsetter i 30% hver (ved siden av sykepleierstudier på USN). For øvrig er personalet på Fossnes som før.

Siste helg i august var det også start for det andre forkynnerseminaret her på Fossnes. Det første gikk over fire år, fra 2019-2023, mens dette skal gå over tre år, fra 2024-2027. Nesten 20 unge har meldt seg på. I tillegg vil noen av dem som fulgte det første seminaret, også være med litt. De fleste vil møte fysisk, men noen vil også være med på Teams. Du kan lese mer om forkynnerseminaret på hjemmesiden til NLL under menypunktet *Informasjon*.

Vær med å be for elevene og personalet på Fossnes, for deltakerne på forkynnerseminaret, samt for alle som bor i internatet, at det må bli et godt år med Guds velsignelse over timer og samlinger om Guds ord.

Vi vil også ønske velkommen til kursuke her på Fossnes i november! Elever og studenter vil flytte sammen på færre rom, slik at vi får frigjort plass til dere som vil komme på besøk. Så det er bare å melde seg på!

BIBELKURS PÅ FOSSNES

12. - 17. NOVEMBER

Talere: *John Peder Samdal, Martin Fjære, Per Bergene Holm, Lars Fredrik Ellingsen og Dan Hessellund (DK)*

Påmelding

Via link på nll.no eller mail: kontor@nll.no

Påmeldingsfrist: 15. oktober

Mer info om begge leirene på hjemmesiden www.nll.no.

Kurset er åpent for alle, unge og eldre. Vi ønsker å formidle allsidig og aktuell undervisning fra Guds ord, gjennom en uke med bibeltimer og kveldsmøter. Velkommen også til å være med på enkelttimer!

Kveldsmøtene kl 19.00 tirsdag til lørdag, samt søndagsmøtet 11.00 blir direkte-sendt fra Fossnes.

Link til direkte-sendte møter finner du øverst på siden på www.nll.no.

NYTTÅRSLEIR PÅ FOSSNES 2024/2025

29. DESEMBER - 1. JANUAR

SE, JEG KOMMER SNART!

Talere: *Lars Fossdal, Ruben Fjell, Steinar Guddal, Konrad Fjell, Per Bergene Holm og Lars Fredrik Ellingsen*

Påmelding

Via link på nll.no eller mail: kontor@nll.no

Påmeldingsfrist: 30. november

JOSVAS LANGE DAG

Av Martin Fjære

Josva møter en ganske annen konge av Jerusalem enn det Abraham gjorde ca 600 år tidligere. Den gang kom Melkisedek ut med brød og vin og velsignet Abraham etter striden med kong Kedorlaomer og utfrielsen av Lot.

«Og Melkisedek, kongen i Salem, kom ut med brød og vin. Han var prest for Den Høyeste Gud. Han velsignet ham og sa: Velsignet være Abram av Den Høyeste Gud, han som eier himmel og jord. Og lovet være Den Høyeste Gud, som har gitt dine fiender i din hånd! Og Abram gav ham tiende av alt.» (1 Mos 14:18-20)

Den gangen var Melkisedek, «rettferdighetens konge», det klare forbildet på Jesus Kristus, som var konge i Jerusalem. Han var også «skyggen» av den sanne fredskongen, jf. Heb 7:2. På Josvas tid er det derimot Adoni-Sedek som er konge i Salem. Navnet hans betyr riktig nok «rettferdighetens herre», men han representerer ikke Guds rettferdighet. Han er en falsk fredskonge som samler sine krefter til strid mot gibeonittene, de som har sluttet fredspakt med Josva og Israel.

Denne fredspakten med Josva får umiddelbare konsekvenser for gibeonittene, da tidligere venner og medsammensvorne blir fiender og angripere. Det er vel noe av dette vi møter i Joh 15:20a: «Kom i hu det ord som jeg sa til dere: En tjener er ikke større enn sin herre. Har de forfulgt meg, så vil de også forfølge dere.»

«Disse skal føre krig mot Lammet. Men

Lammet skal seire over dem, fordi han er herrers herre og kongers konge – seire sammen med dem som er med Lammet, de kalte og utvalgte og trofaste.» (Åp 17:14)

Adoni-Sedek samler ikke mindre enn fem andre konger, en stor hærstyrke, og kringsetter Gibeon. Selv om gibeonittene har en forhistorie med svik og lureri, finner vi ikke spor av det hos Josva. Han er tro imot løftene han en gang gav dem, og rykker ut med sin hær. De marsjerer over tre mil, fra Gilgal til Gibeon, denne natten.

«La oss holde urokkelig fast ved bekjennelsen av vårt håp, for han er trofast som gav løftet.» (Heb 10:23)

Josva har fått et løfte fra Herren:

«Og Herren sa til Josva: Vær ikke redd dem! Jeg har gitt dem i dine hender, og ikke én av dem skal kunne stå seg mot deg.» (Jos 10:8)

Løftet er ikke tomme ord, men inneholder akkurat hva der loves. Først i form av redsel og flukt fra Israel, der fienden kan forfølges og elimineres en for en (v 10). Deretter i et ubeskrivelig haglvær, der haglsteinene dreper flere av fiendene enn det Israels soldater gjør (v 11).

Som om ikke dette var nok, hører Herren Josvas bønn og utsetter solnedgang nesten en hel dag (v 13). Derav har denne spesielle dagen seinere blitt kalt «Josvas lange dag». Dagen måtte være så lang for at fienden helt skulle beseires. Det er også stort å se at Herren gir Josva tro for å be om noe så umulig, at det forutgående løftet fra Herren

kunne gi en så tillitsfull tro midt i en situasjon hvor det fortsatt var mange fiender igjen!

Fiendene fylker seg også mot oss på så mange måter i livet, striden blir hard, djevelens piler mange, onde lyster innenfra og onde innskytelser utenfra.

«Bekjenn derfor deres synder for hverandre og be for hverandre, for at dere kan bli helbredet.

Et rettfærdig menneskes bønn har stor kraft og virkning. Elias var et menneske under samme kår som vi. Han bad inn-trengende om at det ikke måtte regne, og i tre år og seks måneder regnet det ikke på jorden. Og han bad igjen, og himmelen gav regn, og jorden bar sin grøde.» (Jak 5:16-18)

Her gjelder det å ruste seg med Guds løfter før striden, for å kunne rope til ham om det «umulige» under striden. Det gjelder å væpne seg med ord som i Rom 6:14:

«For synden skal ikke få herske over dere, for dere er ikke under loven, men under nåden.» Og når striden er langvarig og fristelsene utmattende, gripe ord som:

«Slik skal også dere dere som døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus.» (Rom 6:11)

«Jeg lever ikke lenger selv, men Kristus lever i meg. Det liv jeg nå lever i kjødet, det lever jeg i troen på Guds Sønn, han som elsket meg og ga seg selv for meg.» (Gal 2:20)

På grunn av dette kan jeg også rope til Gud om det «umulige», og Herren gir på forunderlig vis en «lang dag» hvor fienden dødes og jeg får være med i Josvas fredstog tilbake til leiren.

Kjenner du til noe av denne strid og av

denne seier? Eller har du alt sluttet fred med fienden, synden? Er du blant Josvas venner eller fiender?

Så langt har vi bare talt om Herrens strid i oss, i vårt kristenliv. Men Bibelen taler også om en «lang dag», hvor Herren strider for oss og utenfor oss.

Jesus, som levde fullkomment i Faderens løfter, kommer også med en bønn om det som er umulig, men likevel viser seg mulig for Gud. Heb 5:7: «Han har i sitt kjøds dager, med sterkt skrik og tårer, båret fram bønner og nødrops til ham som kunne frelse ham fra døden. Og han ble bønnhørt for sin gudsfrykt.»

Han som ble sendt for å dø for våre synder, måtte «lide døden», «smake døden», og i etterkant sier han i Åp 1:18: «Jeg var død, og se jeg er levende i all evighet.» Han dør virkelig, men bønnhøres allikevel og frelses fra døden. Vi ser vel noe av denne underfulle bønnhørelsen når Jesus utånder med et høyt rop. Det er ikke en som er beseiret av døden, men en som etter eget hellig forsett gir sitt liv!

Denne «lange dag» gjorde Faderen så lang at Kristus oppnådde sin fullstendige seier over fiendene. Der er det Herren som strider for Israel og for oss. Men er det bare en kamp direkte mot de onde åndsmakter vi er vitne til på Golgata? Nei, det er noe enda høyere!

Selv om djevelen og hans onde tjenere gjorde alt de kunne for å få Jesus bort fra Guds vilje og friste ham til en «lettere vei», er det allikevel ikke bare denne kampen mot dem som avgjør. Selv om Jesus ikke på noen måte bøyde av for deres fristelser og angrep,

var seieren ikke sikret kun med det.

Den virkelige endelige seier vinnes først når stedfortrederen møter den hellige, rettferdige Gud. Når han som har tatt plassen til det falne mennesket, har tatt plassen til den som er helt i fiendens vold og som selv kjemper på sjelefiendens side, ja, når han møter den evige dommer, står han der som mennesket som har tilhørt og tjent fienden. Når han gir sitt liv og dør under Guds vrede over vår tjeneste for synden, vårt fiendskap, og Gud forsones ved hans blod, da er seieren vunnet.

Dette plassbytte kan ikke sjelefienden gjøre noe med. Han kan ikke endre på at denne Jesu lange dag under Guds vrede og dom, faktisk er en soning også for dem som fortsatt tjener ham. Men han prøver å skjule det og fordunkle det.

Frelsen er fullbrakt for hvert eneste menneske, alt fordømmelsesverdig ved ditt kjød og din tjeneste i fiendens vold, er sonet

og utslettet ved Sønnens blod. Den «lange dag» er et oppgjør mellom Faderen og Sønnen, men det er din strid han strider, og din seier han vinner.

Djevelen og alle onde makter må bare være vitne til at det fullføres. Hører du at den lange dag ender i et evig «fullbrakt» fra Jesu munn?

Ved dette avvæpnes djevelen, ved dette taper han og på bakgrunn av denne fullførte seier lyder det så til det omvendte mennesket:

«Så er vi da sendebud i Kristi sted, som om Gud selv formaner ved oss. Vi ber i Kristi sted: La dere forlike med Gud!» (2 Kor 5:20)

Det haster med å flytte over i Josvas leir.

Dommens dag blir nok lang, men hva med den evige natt og med ildsjøen, som er beredt for djevelen og hans engler?

L&E

BØNN UT FRA JOH 6:35

«Jesus sa til dem: Jeg er livets brød. Den som kommer til meg, skal ikke hunge. Og den som tror på meg, skal aldri noen gang tørste.»

(Joh 6:35)

Ja, du, min Jesus, er den sanne manna! Du er Guds brød, som kommer ned fra himmelen og gir verden liv.

Den som lever i din nåde, skal ikke forgå, selv om ørkenen er øde og tom. Du lar daglig manna regne ned til dine. Du lar daglig livets vann strømme ned til deres sjel.

Gi meg alltid dette brød! Hold meg som Maria daglig ved dine føtter, slik at jeg kan øse ny kraft av ditt ord.

Min grunnvoll er din forsoning, mitt liv din kjærlighet, min trøst ditt blod.

Bli du alene min ros og min glede!

Fra andaktsboken «*Se på Jesus*»,
Luther Forlag,
Oslo 1973

MØTEKALENDER

OKTOBER

8. - 9. Finnås/Rubbestadneset
- Bømlo

Martin Fjære

10. - 13. Varhaug

Martin Fjære

11. - 13. Seimsfoss

*John Peder Samdal og
Steinar Guddal*

12. - 13. Langli

Finn-Widar Knutzen

13. Fossnes*

Curt Westman

18. - 19. Konfirmasjonsund.

John Peder Samdal

18. - 20. Elverum, Engerdal
og Rena

Sigbjørn Agnalt

20. Fossnes*

John Peder Samdal

24. - 27. Steinsdalen

Per Bergene Holm

25. - 27. Høstleir for ungdom,
Ersdaltun leirsted

*John Peder Samdal, Asbjørn
Fossli*

27. Fossnes*

Sigurd Brennsæter

31. - 2/11 Forkynnerseminar

Fossnes

Per Bergene Holm

NOVEMBER

2. Barsedag på Kongshaugen

3. Årnes

Asbjørn Fossli

8. - 10. Konfirmasjonsund.

John Peder Samdal

9. - 10. Langli

Reidar Heian

10. Fossnes*

Steinar Guddal

12. - 17. Bibelkurs Fossnes

*Dan Hesselund, John Peder
Samdal m. fl.*

15. - 17. Steinkjer

Sigbjørn Agnalt

15. - 17. Elverum, Engerdal
og Rena

Bjarne Gjuvsland

21. - 24. Radøy

Martin Fjære

22. - 24. Mosvik/Inderøy

*Lars Fredrik Ellingsen og
Steinar Guddal*

24. Fossnes*

Erik Asdahl

24. Voss

Martin Fjære

30. - 1. 12 Årnes

Fredrik Thorbjørnsen

30. - 1. 12 Langli

*Steinar Guddal og
John Peder Samdal*

DESEMBER

1. Steinkjer

6. - 7. Konfirmasjonsund.

John Peder Samdal

8. Fossnes*

Bjarne Gjuvsland

14. Julekonsert på Fossnes

15. Fossnes*

Curt Westman

HØSTLEIR PÅ ERSDALTURN
for ungdom fra 7. klasse

Talere er John Peder Samdal
og Asbjørn Fossli.

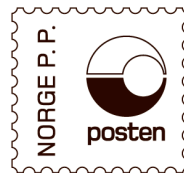
Påmeldingsfrist: 7. oktober.

Se fullt program og digital
påmelding på hjemmesiden
www.ungdomsleir.com.

Ved spørsmål ta kontakt
med Reidun Irene Fossdal
på 41 26 01 07.

Møter fra Fossnes merket med stjerne (*) blir direkte sendt, se link på nll.no.

Ønsker du forkynnerbesøk fra Lekmannsmisjonen,
er det bare å ta kontakt på mail: sekretar@nll.no.

Returadresse:
Lov og Evangelium
Wikkes vei 3,
3243 Kodal

Meld fra om adresseendring til abonnementsansvarlig

ETER DU PÅSKELAMMET?

Av C. O. Rosenius

Påskelammet skulle spises. Det samme sies i Det nye testamentet om Kristus – både i åndelig og sakramental betydning.

Det å spise (eller ete) har i denne forbindelse i Skriften en særlig dyp og rik og klargjørende betydning. Ikke noe i verden blir i den grad til ett med oss selv, som det vi spiser. Gullet vi måtte eie, kan være kjært for oss, vi kan oppbevare det på en trygg plass eller bære det på oss som en prydel. Men den maten vi spiser, blir bokstavelig talt forvandlet til vårt eget kjøtt og blod. Ved hjelp av maten oppholdes og styrkes vårt legemlige liv.

Dette lar oss ane betydningen av Jesu ord i Joh 6 når han sier: «Jeg er livets brød. ... Mitt kjøtt er i sannhet mat, og mitt blod er i sannhet drikke. ... Dersom dere ikke eter Menneskesønnens kjøtt og drikker hans blod, har dere ikke liv i dere! ... Den som eter mitt kjøtt og drikker mitt blod, han blir i meg og jeg i ham.»

Å spise påskelammet var et forbilde på å spise i åndelig mening. Dermed er det sagt at vi bør stå i en dyp og inderlig forening med Kristus. Sann kristendom er noe annet og mer enn en rent forstandsmessig antakelse av Skriftens lære om Kristus – noe annet og mer enn innsikt i evangeliet og et fromt, kristelig liv. Så verdifullt som dette enn er, å spise er det likevel ikke. Det er

ikke det samme som daglig å leve i den dypeste avhengighet av Kristus og å få all den kraft og næring en trenger for sitt åndelige liv fra ham.

«Dersom dere ikke eter Menneskesønnens kjøtt og drikker hans blod, har dere ikke liv i dere!» Disse ordene gjelder ikke det ytre forstand å spise og drikke sakramentalt – ved det får ikke noe menneske evig liv, men bare hvis det samtidig er forbundet med den åndelige spising og drikking.

Sanne kristne – mennesker som er født av Gud – er ikke bare naturvesener, men de er blitt nye, åndelige skapninger. De har fått del i guddommelig natur (2 Pet 1:4) og kan ikke leve uten brødet fra himmelen, Kristi legeme og blod, som gjennom evangeliet nærer, oppholder og styrker deres hjerter.

Kjenner vi ikke nettopp dette fra oss selv? Når sjelen er ved å gi opp av hunger og tørst, og kulde og avmakt er de sørgelige følger, og vi så blir benket ved evangeliets fete og margfulle retter, da strømmer kraft og glede på ny gjennom vår sjel. Våre ansikter lysner, og vår glade bekjennelse av Kristus og hva han har utrettet for oss, lyder som før.

Samlede skrifter (DK), bind XIV.
Til norsk ved red.